

Gyűjtő: F. ISTVÁN ERZSÉBET - SELMECZI LÁSZLÓ
Gyűjtési ideje: 1965.

TART.: A hártói garabólyosok népe
a paraszti önellátásban
(Kéthely 1800-1861).

3 lap

Földrajzi minták: KÉTHELY

Szakmunkák: XVII
XVIII

Iratgyűjtő

MSZ 5617
PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

Utánmondás

Adventre az egész ltk. 839-es tükör oldal

RIPPL-RÓNAI MÚZEUM
KAPOSVÁR
Telefon: 23-74. — Postafiók: 70.

A HÁZTÁJI GAZDÁLKODÁS SZEREPE A PARASZTI MELLÁTÁSBAN

839

Gyűjtésünket az Eötvös Loránd Tudományegyetem Néprajzi Intézetének tanulmányutja keretében végeztük 1961. októberében, Kéthelyen./Somogy megye/Az adatokat a kéthelyi "Aranykelész" TSz tagjaitól kaptuk.

Célunk az volt, hogy megvizsgáljuk, mennyiben elégíti ki a háztáji gazdaság és a TSz-től kapott jövedelem a megváltozott paraszti élet mindennapi szükségleteit. Közben figyelemmel kísértük azt is, hogy a szükségletek kielégítésének mai formája hogyan viszonylik a régihez.

Az "Aranykelész" TSz 1960-ban alakult. Jelenleg 756 tagja van. Ebből 192 nyugdíjas, akik havonta 260Ft nyugdíjat kapnak. A nyugdíjasokat kivéve a 756 tag közül kb. 200 ember dolgozik állandóan. A nyári idénymunkák idején ez a szám kb. 300-ra felszökik. Mindebből következik, hogy van kb. 300 olyan TSz-tag, amelyik sohasem dolgozik a TSz-nek, hanem háztáji földje műveléséből és egyéb kereseti forrásokból próbál megélni.

Az adatközlők véleménye szerint a TSz a háztáji KKK földeket különböző szempontok szerint osztja szét: 1. a családtagok száma szerint, 2. az elvégzett munkaegység mennyisége szerint.

Kéthelyen a háztáji KKK föld mennyiségének minimuma 800 öl, maximuma 1 kat. hold, vagyis 1600 öl. Közbeeső kategória még az 1200 öles háztáji gazdaság. A TSz vezetősége a háztáji földeket egy darabban adja ki, különösen a szántók elosztásánál van jelentősége. Ha a tagnak szőlőt is osztanak, természetesen két darabban kapja meg összes háztáji földjét.

Pl.: Simon János TSz-tagnak 1200 ős szántója /összes háztáji / egyetlen darabban van.

Rigó Jánosnak 1600 ős háztáji földjéből 1400 ős szántó egydarabban van, 200 ős szőlője a határ másik részében.

Ha megnézzük a háztáji földek termelvényeit, a következőket látjuk:1.A a telekhez tartozó kertben a konyhakerti növényeket ter-

mesztik:sárgarépa, fehérrepa, zeller, torma, paprika, paradicsom, bab, borsó, káposzta, saláta.

2.A szántón:kukoricát, krumplit, takarmánytököt, a kukorica között babot termesztenek.

3.A szőlőben marharépa van a tőkék között.

Ezeket a termelvényeket a háztáji földek nagyságától függetlenül minden családnál megtaláljuk.

Amint láttuk a háztáji földek termelvényei között mindig megtaláljuk a takarmánynövények közül a kukoricát, a marharépat, a takarmánytököt.Ez lehetőséget ad bizonyos mértékű háztáji állatállomány tartására.Ha a TSz-tag benn dolgozik a TSz-ben, ez a lehetősége nő, mert a TSz-től takarmányt is kap.

A háztáji gazdaságban a következő állatokat tenyésztik: szarvasmarha, sertés, baromfi /libe, koca, tyúk, csirke/.

Azok a tagok, akik a háztáji gazdaság jövedelméből és a TSz-től kapott nyugdíjból élnek, legalább egy hizóval és 10-15 baromfival rendelkeznek.

Pl.: Benkő Istvánné 72 éves nyugdíjas nek egy hizója és 10db baromfija van.

Azok a tagok, akik dolgoznak és legalább 150 munkaegységet teljesítenek, a következő állatállománnyal rendelkeznek:legalább 2-3 hizó, 50-60 baromfi és gyakran egy fejős tehén.

Pl.: Mika József 47 éves tag állatállománya a következő: 2db hizó szarvasmarha, 1db sertés, 1db koca, 27 tyúk, 25 csirke.

A háztáji föld és az állatállomány mellett a gazdaságban

fenntartáshoz szükségesek.

Ha a tag nem dolgozik, hanem a háztájiból és a nyugdíjából, illetve más kereseti forrásból él, az évi kenyérgabonáját pénzért kell beszereznie, és a cukrot is. Különböző mindezt kielégíti a TSz a végzett munkaegység arányában.

A tagok készpénz-jövedelmének jelentős forrása a szerződéses állattartás-tinó,-és sertés hizlalás⁸ valamint a tej- és tojáseladásra való szerződés, mert egyösszegben aránylag sok pénzt kapnak.

A tagoknak a TSz-hez való munkaviszonya szerint különböző kategóriáit figyelhetjük meg:

a TAG: A., nem dolgozik a TSz-ben, mert

- 1.nyugdíjas
- 2.nyugdíjas, de családtag dolgozik
- 3.háztáji földjét műveli és más kereseti forrása is van a családjának

B., dolgozik

- 1.csak a tag dolgozik a családból
- 2.családtag is dolgozik a TSz-ben
- 3.egy családtag is dolgozik a TSz-ben, más családtagnak pedig más kereseti forrása van.

Ezek a tények azért fontosak, mert a TSz-tagok családotul nemcsak a TSz-től kapott jövedelemről és a háztájiból élnek, tehát egy család megélhetésének eléggé heterogén az összetétele. Ez gyakorlatilag a falu általános térszerkezete nyomán alakult ki. ~~XXXXXX~~ A megélhetés alapja a háztájiból és a TSz-től kapott jövedelemből tevődik össze, ezeket egészítik ki azok a jövedelemforrások, melyek készpénzhez juttatják a tagokat a zárszámadás előtt.

Ebben a dolgozatban csak a témához legszorosabban ~~Kapcsolódó~~ kapcsolódó problémákat mondtuk el.

István Erzsébet V.éves
Selmei László II.éves

Uwey Juhász 1965.I.27.